

Ca-Nostra

*** ANY QUINT NÚM 197 ***

SETMANARI POPULAR ***

INCA, 27 DE JORIOL DE 1912 ***

Meditació...

(PER LA FESTA DELS SANTS PATRONS)

Demà comensen les festes patronals de la Ciutat d'Inca. Pel carrer y passa Major posen forsa de paperins de tots colors y preparen grans llums de gas y peretes elèctriques per fer les alimares. Els organissadors de la festa y el poble tot té fitxa s'idea ab el programa, que com qui li haja de dur la ventura y el lluiment. ¿Com anirán els toros? ¿els focs artificials serán polits? ¿Y les corregudes? ¿Y el ball de la revetla? Oh! serà una festa maca de tot, en quatre músiques que delitarán les orelles y comourán els sentiments. Qualque fadrinetta espera treure el cordoncillo, o esclava d'una ullada, suspira aquest dia per veure si entre la frescor del gelat sentirá qualque declaració d'amor del que'l seu cor sent necessitat.

Mes per demunt els paperins polsosos y la murta verda del festival popular que passa, moltes voltes, sens haver alegrat el cor, els ulls cristians veuen corre vermellors de sanc noble y generosa que té la virtut de conservar sa frescura y energia llargues centuries d'anys, per haver siguda derramada per nostros Sants Patrons per conservar net el nom y caràcter de cristiá, sens doblegarse may devant promeses y amanasses.

¡El caràcter!... Les conviccions catòliques!... Els ideals... Tot avuy està subjecte a mesquines conveniencies y a compromissos socials. La característica de nostra societat es no tenir caràcter. Se va a missa per no inspirá recels y s'assistex a n-els espectacles sicaliptics per alternar en tot bitxo vivent, a benefici del negoci. Se'n van a les processons prop del Santíssim aquells que dues hores mes tart bravetjen de les seues calaverades y del seu humorisme. Se frequenta la comunió, perque un poc de pietat demunt una dona o senyora e-hi fa bò, al metex temps que se vestex desenfreidament per seguir la

moda eczeegerada y darse tò entre la societat elegant.

L'homo social, sia autoritat, persona visible o senzill periodista, que no sab contemporanisar en les exigencies perilloses de la societat, que no sab fer ulls grossos a molts d'abusos, es un ser raro que no sab acomodarse a les circumstancies, que no farà fortuna ni res may. Alsar la veu contra l'orde establert de coses desordenades es un arriscament de revolucionari, o es esser antigüat o voler no viure al dia. Per axò son tant pocs els homos que per sostenir les seues conviccions catòliques y en compliment de sos devers socials, saben sacrificar sos interessos, el seu nom y sa propia vida, si venia'l cas.

Per flocar, anar demunt y está be ab aquesta societat tudada es precis fer pasteta y tenir táctica per crearse un caràcter acomodadis a totes les coses: bones y dolentes.

La ciutat d'Inca rendeix homenatge a dos valents Personatges que, justament, la seua ma'or gloria consistí en no voler contemporanisar en les superticions dels seu temps, que fins y tot per pantomina no volgueren cremar encens a l'altar dels deus falsos.

Molt ens aiegrariem que la festa popular fos avenguda, que'ls bous pegassen fort, que les alimares dassen goix, que la joveneta fos corresposta en son amor honest y que'l poble tengués un vertader dia de festa y gaubansa. Pero demunt tot, voldriem veure en el caràcter inquer l'enteresa y la bondat de nostros Sants Patrons. Pensin les persones qu'assistirán a n-els toros que dins un colisseu inmensament més gran que'l nostro, y devant un públic barbre, vermelletjá la sanc de Abdon y Senen sobre l'arena; y que si encara té frescura y enargia per donarnos un dia de festa y d'alegria es perque vessá de les seves venes, com una florida de roses, per defensar la fe religiosa y son caràcter de cristiá.

LA BANDERA DE LA FESTA

*Un embat de primavera
per l'estiu volatetjá
y ha florit una bandera
al beil cim del campaná.*

*Tothom alsa'l cap y mira,
tothom la mira y sonriu,
qu'ella es la primera espira
de la festa del estiu.*

*Es la flor d'una alegria
que's bada una volta a l'any
y el poble quant la destria
oblida penes y guany,*

*Ella escampa falagera
mil promeses per demá...
Oh benaja la bandera
que floreix al campaná!*

*¡Quina agradosa vuytada
comensa avuy pe'l jovent,
d'alegria atrafagada
d'esperansa en quart crexent!*

*Els flochs ab les castanyetes
es cert que farán bon joch;
les cases serán ben netes
sense res fora de lloch.*

*A plassa farán rotlades
y sembrarán pinofells,
y ab bassines enflocades
sortirán els bergantells.*

*Sortirán a fer les taules
rumbeljant flochs de salf
y posarán a les baules
marta fresca el dematt.*

*Per l'altar de la Patrona
els floquets ja están en flor,
y a completes una estona
tothom anirà, de cor.*

*Posa'l bellveure esponera,
creix més tendre l'or del bruy,
y desclou l'aufabaguera
floratines a cada uoy.*

*Els festers replens d'estelles
a la nit farán claror,
y esclafirán les rodelles
ab estels de tot color.*

*Les músiques ofegades
dins la remor de la gent,*

callarán, acovardades
p'els couets alsats rebent.

Y vendrán les corregudes,
sol y carros envelats,
canyes verdes revengudes
ab els pollastres penjats...

Enguany les sitges son plenes
eis fadrins bé quedarán
y meteixes a dotzenes
les fadrines ballarán...

Y amunt dins la claror pu'a
la bandera s'estremeix,
ab un calfret de ventura
que p'el poble s'espargeix.

Y el pobre canta y espera,
espera un bé que vendrá...
la bandera! la bandera
ja tremola al campaná!

MARIA ANTONIA SALVÁ.

EL CANARI

Na Catalina sempre demanava a sa mare que l'hi comprás un canari. Aquesta un dia li digué:

—En tendrás un, si ets obedient y fanera, y sobre-tot, si dexes d'esser curiosa, corretginte d'aquest vici que sempre te vols enterá de coses que no te importen, inútils y perillosos.

Na Catalina tot ho promet y més corretgir-se del defecte que sa mare l'acabava de prendre.

Un hora-baxa tornava del Col·legi y trobá sa mare qu'anava a sortir, y aquesta li digué:

—Mira, a demunt la taula hi ha un caxonet nou de trínquis; guerdet prou de tccarló y molt menos d'obrirlo. Si en torná vetx que m'has cregut, te donaré una cosa que t'agradará molt.

S'en va sa mare'n seguida a veure un fiol seu que nomia Jordi y que no estava molt bó. Pero encara no va 'sser en el portal y na Catalina ja tenia el caxonet que'l se mirava diguent:

—Qu'es de geugé! Meám, jas, t'é una tapadora plena de foradins. ¿Que hi deu haver, a dedins Deu meu?

Encara no acabava de dir axó, com el destapa, y surt un canari més atxerit y guapo, gròc com l'or que se pose a cantá y voleterjá per dins aquella sala.

Na Catalina, encalse qui encalse el canari y no l'arriba agafá per engabiarlo, y duya una calrada molt grossa, mentres sa mare s'entrega y veu tot lo que passa, y li diu:

—¡Oh, filla curiosa y desobedient! Per tú era aquest hermós canari; pero abans de donárlot vaig voler provar si'l te gonyaves y he pogut tocá, ab ses mans, que no'l te mereys. Ara meteix el duré a n'en Jordiet qu'es més obedient y menos indiscret que tú.

La curiositat es un gran mal, pendent que conduex a un precipici, camí molt tortuós y molt fatal qu'al abisme sols acaba, del vici.

FIESTAS DE LOS SANTOS PATRONOS

Programa de la fiesta cívico-religiosa que se celebrará en esta ciudad los días 28, 29 y 30 del mes en curso, en honor a nuestros Santos patronos San Abdón y San Senen.

Domingo 28.—A las ocho de la mañana: Diana por la Banda Municipal, que recorrerá la población.

A las nueve: Llegada de la banda de música de la Casa de Misericordia de Palma.

A las doce y media de la tarde: Llegada en tren extraordinario del señor Gobernador, Magnífico Ayuntamiento de Sóller y Junta del Ferrocarril Palma-Sóller, con una banda de música de esta última ciudad; cuyas entidades serán recibidas por las Autoridades locales y pueblo en general.

A las cuatro y media: Gran corrida de seis novillos-toros de la acreditada ganadería de don Antonio Arribas, del Escorial (Madrid), por los aplaudidos diestros mejicanos Lombardini y Bueno con sus correspondientes cuadrillas.

A las ocho de la noche: Despedida al Ayuntamiento de Sóller, con disparo de fuegos pirotécnicos en la plaza de la Estación férrea.

A las nueve y media: Concierto musical por tres bandas de música é iluminaciones en la calle y plaza Mayor y plaza de la Iglesia.

A las doce: Disparo de un gran castillo de fuegos artificiales en la plaza de Oriente.

Lunes 29.—A las diez de la mañana: Reparto de limosnas á los pobres en la Casa Consistorial.

A las dos de la tarde: Repique general de campanas.

A las cinco: Gran tirada de pichón en la explanada del nuevo cuartel.

A las siete: Variadas cucañas en la plaza de la Iglesia.

A las ocho de la noche: Solemnes completas en la Iglesia parroquial.

A las nueve: Baile de la típica «revella», música é iluminaciones.

Martes 30.—Festividad de los Santos Patronos. A las diez de la mañana: Suntuosos Oficios divinos, con panegírico de los Santos Abdón y Senen, por el hijo de esta ciudad M. I. señor don Juan Quetglas, Canónigo.

A las doce: Tradicionales carreras de niños, hombres y caballerías en el «Cos».

A las cinco de la tarde: Salida de la procesión solemne, que recorrerá el itinerario de costumbre.

A las nueve y media de la noche: Concierto por las bandas de la Casa de Misericordia, Municipal y de don José Rotger, iluminaciones y cine popular.

A las doce: Disparo de un segundo castillo de fuegos artificiales.

Cronico d'Inca

Jorjol de 1912.

Dia 14—Llegim qu'han ingressat a l'Academia d'Administració Militar, després de nota-

bles exercicis d'oposicions, el jove d'aquesta localitat, En Gibríel Pujol Martorell, de Catalunya.

Igualment ha ingressat a la Academia d'Infanteria de Toledo, també mitjansant oposicions brillants, En Pau Ferrer, fill del comandant D. Pere y de l'Il·lustrada Professora D. Severa Madariaga.

Donám l'enhorabona als dos joves iques y a ses respectives families, desitjant veure als dos pundorosos y valents militars per a l'augment y defensa de la Patria.

—Se fa la festa de la Mare de Deu del Carme en nostra Iglesia Parroquial en molla solemnidat predicant Mossen Gábríel Coma d'Esporles.

La familia Verd (Can Ripoll) es sa Capilla, a ne qui desitjám moltes prosperidats per seguir essent benefactora de moltes obras de caritat y de cultu.

Dia 15—A n'els baxos del Circol d'obrers Catòlics se fan les proves de la Palomera y triadora de melles que la Caxa Rural ha comprada, co n diguerem al número passat.

Son autor es el missé de Manacor D. Joan Bosch, que li ha donat el nom de marca Legion.

La maquina de referencia du'l número 47 y la Caxa Rural de Manacor es l'encantrada de proporcionarles a n'els quin volen essent tant grossa la demanda, qu'avuy se servexen les societats agricolas.

Convidats pel President de la Caxa Rural d'Inca, D. Pere Amer y Sastre, acudiren molts de senyors y amos a veure funcionar la maquina, quedant tots admirats de la neteja en que trebaya.

Li donaren una senyada de bòtils y en un instant tots quedaren ben pelats, sense haverhi cap mella ensatada ni frencada, dexant les cloveyes com a paladures de patata dins un caxó que té y les melles dins una senyada. Per la manera qu'está construïda, no's possible que quedi cap mella en ses cloveyes de manera que també s'estovia la feyna de refrejar les.

El Sr. President, mos ha dit, que d'avuy avant queda en disposició dels socis de la caxa que la vulguen utilisar pagant 50 céntims per cortera, 10 céntims per barcella en les fraccions que no arribin a cortera y 15 céntims la barcella si son bòtils.

També la Caxa Rural d'Inca té demanada a fora Mallorca una triadora de graus que espera d'un dia a s'altra pel servici dels socis. Avant ses atxes!

Dia 25—Festividad de Sant Jaume Apòstol patró d'Espanya. N'hi ha qui han notat que avuy no ha anada molta gent a missa. Tal vegada molts están ab l'intel·ligencia que no en dia de precepte quant es una festa restablida. Será precis advertirho una y altra vegada per orientar el poble.

—Nostro mercat primet, degut segurament a que molts de pobles celebren la festa patronal.

El Cronista

BOLLETI COMERCIAL

Preus que religirem a nostro mercat.

Bessó	a	107'00	el quintá
Blat vey	a	18'50	la cortera
Blat novell	a	17'50	id.
Sivada	a	8'00	id.
Ordi	a	9'50	id.
Faves de cuynar	a	20'00	id.
Idem. novellas.	a	15'50	id.
Monjetes de confit	a	28'00	id.
Siurons	a	25'00	id.
Guixes	a	19'00	id.
Patatas	a	4'00	es quintá.
Moniacos	a	0'00	id.
Garroves	a	6'00	id.
Gallines	a	0'85	sa tersa
Ous	a	1'00	sa doizena
Anbercoes	a	12'00	el quintá

Socios del Centro Conservador de Inca que han contribuido a la suscripción para costear las insignias de la Cruz del Mérito Naval a D. Gerónimo Estades Diputado Provincial y Director del Ferro-Carril de Sóller.

	Ptas
D. Pedro Amer Sastre	1'00
Miguel Pujadas Ferrer	1'00
Jaime Enseñat Alonso	1'00
Ramón Reus Campins	1'00
Francisco Ferrer Moragues	1'00
Juan Fiol Beltrán	1'00
Esteban Ribas Borrés	1'00
Bartolomé Verd-Amengual	1'00
Miguel Ferragut Ramis	1'00
Jaime Vidal Jaume	1'00
Juan Alzina Llobera	1'00
José Siquier Verd	1'00
Miguel Sampo	1'00
Miguel Amengual	1'00
Pedro Balle	1'00
Pedro J. Serra Cortada	1'00
Juan Gelabert	1'00
Antonio Rotger Calafat	1'00
Antonio Amer Sastre	1'00
Antonio Gelabert Cano	1'00
Pedro Corlés Miró	1'00
Antonio Riera Bauzá	1'00
Gregorio Balaguer	1'00
Lorenzo Nicolau Fiol	1'00
Jaime Puigserver	1'00
Miguel Mir Jaume	1'00
Antonio Prat Palliser	1'00
Vicente Enseñat	1'00
Suma.	28'00

(Continuará)

Cultos Religiosos

Funciones religiosas que tendrán lugar en la Iglesia de San Francisco de esta ciudad los días 1 y 2 de Agosto para solemnizar el jubileo de la Porciúncula y la bendición del pendón de la Venerable Orden Tercera. Inca 1912.

Jueves, día 1.º de Agosto.—A las 2 de la tarde: Repique de campanas para anunciar el principio del jubileo, y la solemnidad del día

siguiente.

A las 7 y media: se resará la corona de la Santísima Virgen; y después se cantarán completas en que tomará parte el pueblo alternando con el coro y capilla infantil, que cantarán su parte a tres voces.

Viernes, día 2.—*Fiesta de Ntra. Sra. de los Angeles.*

Mañana—Desde primera hora se celebrarán misas continuamente, y se distribuirá la comunión a los fieles que lo deseen para ganar las indulgencias del Jubileo.

A las 9 y media:—Se cantará Tercia en que alternarán el coro y el pueblo.

A las 10—El M. Rdo. P. Provincial de la Tercera Orden Regular, Fr. Bartolomé Salvá, bendicirá solemnemente el nuevo pendón de la Hermandad Terciaria de Inca.

Inmediatamente después se expondrá el Santísimo Sacramento, y se cantará el *Te-Deum*.

Acto seguido tendrá lugar la misa solemne, que celebrará el mismo P. Provincial.

Se cantará la *Missa de Angelis*; y predicará el Rdo. D. Simón Reus, Pbro. Terciario, terminándose con la reserva.

Tarde—A las 4 y media—Visperas y Completas.

A las 7 y media—Corona: Exposición del Santísimo y Letanía; Trisagio solemnes Plática; procesión con el Santísimo por el interior de la iglesia a la cual asistirán los terciarios precedidos de su pendón; bendición del Santísimo y reserva.

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

Ha mort a la vila de Petra, després de llarguissima matalia, l'escolá de la Parroquia, pare de nostro amic y corresponsal D. Francesc Ramis, Mestre nacional de l'escola d'Atiány.

De bon de veres mos associám al dolor y dol del amic Ramis y familia per tant estimada perdua, al metex temps que pregám per l'ánima del difunt, que Deu N. S. haja trobat en gracia seua. Amén.

Registre Civil

Segona quinzena de Juny

NAXAMENTS

Día 18.—María Truyol Perelló, fiya d'Antoni y Paula.

—Miquel Buades Puigserver, fiy de Miquel y María.

Día 19.—Francina Seguí Pol, fiya de Josep y de Teresa.

—Alejandre Bérnago y Llabrés, fiy de Federico y Margalida.

Día 22.—Gabriel Marimón Toltavull fiy de Gabriel y Mariana.

Día 25.—Miquel Prats Quetglas fiy de Jaime y Juan'Ayna.

Día 30.—Coloma Bestart y Prats fiya de Bartomeu y Margalida.

MATRIMONIS

Día 20.—Antoni Alorda Beltrán ab Ja-

nayn'Ayna Vives Llinás.

Día 22.—Rafael Llabrés Mateu ab Margalida Fiol Beltrán.

Día 26.—Joan Pujades Seguí ab María Arestre Mora.

DEFUNCIONS

Día 20.—Antonia Socias Llabrés, 37 anys, casada.

—María Pujades Maura, 68 anys, Viuda.

—Esperansa Riusech Bisellach, 3 anys.

Día 22.—Gabriel Oliver Oliver, 65 anys casat.

MILLORES

Ab ocasió d'haverse posades a l'erfront de la Casa consistorial multitud de petes eléctriques y a la plassa Major tres arcs voltays per la festa de Sant Abdón, anit passada se feren les proves de la nova maquinaria que acaba de instalarse a n-el *Gorch-Blau*, que doná un resultat escellent.

Semble que ben prest tendrem llum eléctrica sens interrupció, fins y tot de dia. La nova maquinaria es de 140 cavalls de forsa, quant la veyá que s'es retirada sols era de 50 cavalls.

La nova en manco corrent d'aygo se mourá, axó que té 90 cavalls més de forsa.

A més de les millores fetes a n-el *Gorch-Blau*, la companyia montará a Inca ben aviat un motor per quant falti l'aygo, disponguent aleshores de forsa per porer donar llum a Inca, Búger, Campanet, Seuva, Caimari, Mancor y ses encontrades.

Día 19 d'aquest més, la casa constructora dels aparells posats al *Gorch-Blau* ja feu entrega d'ells a D. Esteva Ribas Abogat y a l'Amo'n Gregori Balaguer que'n nom de la companyia del Gas pujaren allá dalt.

Per part d'aquesta ha dirigit y espectionat les obres l'intelligent Capitá d'Enginyeria D. Eldiberto, del qui fan grans elogis per la seua pericia y interés en que ha mirat la construcció eléctrica.

Refrans, ditxos, adagis o proverbis.

172

Altre bony m'axit, y un que'n tenia son dos.

173

Si vois que te seguesca es cá, dali pá.

174

Cá que lladre, no mos-sega.

175

Caldera veyá, bony o forat.

176

Qui té cames, que les trèga.

177

Mal caní, passarlo prest.

178

Dóna y tela, no les mires ab candela.

179

Es bons cantadors se fan pregar.

180	Ses béyes fan brèsques de mèl, y ses vespes, no.	191	No hi ha més mala clavía que esser del matex llenyám.	203	Cap sense barret, tothom hi té dret.
181	No es feta sa mèl per sa boca de l'ase.	192	Deu no ho Dona tot, ni ho lleva tot.	204	Es cap blanc, y es seny a cobrar.
182	Ab sa suor de's front se pasta'l pá.	193	Els dinats, no conexen els dijuns.	205	Carros de Rey, llèbres agafen.
183	Val més compostura magre, que sentència grassa.	194	Be dijuna, qui mal menja.	206	Un dia que volia menjá carn, penjaren carnicé.
184	Un sac buit, no's sèrva.	195	Anar a cobrar, y agafar per deutes.	207	Uns tenen sa fama, y altres corden sa llana.
185	Qui es sabaté, que fassa sabates.	196	Ningú nex ensenyat.	208	Sa caidat ben ordenada, comensa per mateix.
186	La nit es per dormir, el dia per treballar.	197	Molt de renou y poques nous.	209	Cada's quí a casseau, y es cans a Can Can.
187	Any plujós, any ociós.	198	Val més esser cap d'arengada que coua de pagell.	210	Cada's quí a casseua, fa lo que vol.
188	Com més fan, manco'n tenen.	199	Casa mia, per pobre que sia.	211	Tot lo novell, es bell.
189	A la terra de la cucanya, qui manco hi fa, més hi guanya.	200	De calent en calent, se ploma.	212	Fe-tetjar no es casar.
190	Tot lo que no mata, engrexa.	201	Tants de caps, tants de barréts.	213	En tot hi ha bó y milló.
		202	Cap sense servell, no ha mesté capeil.	214	Fer de burgués, menjá, beure y no fer.

Almacenes Montaner

SINDICATO 2 á 10 Y MILAGRO 1 á 11

= PALMA =

Pañería, Sastrería, Novedades, para Señora y Caballero, Camisería, Lencería, Mantelería, Confección de blanco, Géneros de punto, Estatuaría Religiosa, Plata Meneses, Medallas, Rosarios, Objetos para Regalos, Efectos Militares, Uniformes, Gorras, Espadería, Corbatería, Tapices, Alfombras y Cortinajes.

«EN LA SUCURSAL CAN BITLA»

ROPAŠHECAS Y SASTRERÍA ECONÓMICA

JUAN SUÉS

sastre que se dedica á la enseñanza de corté y á la confección de toda clase de prendas de vestir para Caballero á precios muy económicos.

Précio de cortar un traje
2 pesetas.

CALLE DE LA ESTRELLA, N.º 16.—INCA

EL ECO FRANCISCANO

REVISTA QUINCENAL ILUSTRADA

Redacción y Administración: Colegio de Misiones para Tierra Santa y Marruecos—Santiago de Galicia.

Imprenta de Ca-Nostra

Se confecciona tota classe de modelació per Juljats municipals y Caxes rurals baix d'intel·ligents direccions. Talonaris per la loteria nacional, programes y tota classe de treballs ab promptut y economia.

Ca-Nostra

SETMANARI POPULAR

A 4 pessetes l'anyada entera.

A n-els Srs. mestres y obrers que mos ho demanin sols los contám 2 pessetes. A n-els qui comprin a nostra llibreria per 100 pessetes cad'any al contat los regalám la suscripció.

Els suscriptors tenen dret a publicar un anunci 4 vegades l'any.

Carré de la Murta, 5.—INCA.

REPRESENTACIONES PRINCIPALES

que dins el Ram de Librería
te'n

Miquel Durán Seurina

La de la Casa GUSTAU GIL qu'a l'actualitat edita les *Obras completes* d'en Joan Maragall.

La de la Casa SATURNI CALLEJA qu'ara publica una biblioteca titulada: *Ciencia y Acción*, recomanada per molts de Prelats espanyols.

La de la Casa F. SEIX, qu'actualment publica una obra de molta acceptació: *Enciclopedia Jurídica Española*.

La de la Casa ESPASA, que se llueix ferm en una obra de gran renom: la *Enciclopedia Universal ilustrada*.

INCA, (BALEARES)

Aquest Setmanari se publica ab censura eclesiástica.